

BÁCSKAI MAGYAR NYELVI NAPLÓ

XXVIII. évfolyam.

Szabotica, 1927. HÉTFŐ, október 3.

275. szám

Telefon: Kiadóhivatal 8-58 Szerkesztőség 5-10, 8-52, 376.
Megjelenik mindennap reggel, ünnep után és hétfőn is.

Előfizetési ár negyedévre 165 din.

Szerkesztőség, kiadóhivatal és könyvosztály, Szabotica
Zmaj Jovina trg. 3. (Minerva palota)

A szabotikai demokrata-párt nem állít közös listát a Radics-párttal

A szabotikai munkások közös listával vesznek részt a községi választásokban A becskerekai zsidók önálló listát állítanak — Kész a becskerekai magyar párt listája

A demokrata párt szabotikai szervezete vasárnap délután ülést tartott, amelyen a községi választásokra való előkészületekről tanácskoztak. Az ülésen szóba került az a kérdés is, hogy a párt végleges megegyezést kössön-e a Radics-párttal a községi választásokra, vagy pedig önálló listát állítsanak fel. A döntésről a következő kommuniké adták ki:
A demokrata párt szabotikai szervezete vasárnap este hat órakor tartott ülést nem hagyta jóvá a párt részéről kiküldött bizottságnak a Radics-párt-szervezettel történt előzetes megállapodást, hanem kimondta, hogy a városi képviselőtestületi választásokon önálló listával vesz részt.
Ennek az elhatározásnak az az indoka, hogy a demokrata párt nem fogadhassa el a Radics-pártnak azt a követelését, hogy a polgármester személyéről már most megtörténjen a döntés és hogy az pártmunka legyen, mert a demokrata párt elvi álláspontja az, hogy a város polgármesterének a párttól független személynek kell lennie.
Ugyancsak ülést tartottak a szabotikai munkások vezetői is, pártra való tekintet nélkül és megegyeztek abban, hogy munkáslistát állítanak fel, amelyet egy független munkások, mint a nyomdászszakszervezet, valamint az egyesült szakszervezet támogatnak. A munkások remélik, hogy közös erővel számuknak megfelelő mandátumot szereznek.

A felsőbányai demokrata párt kerületi konferenciája

Becskerékéről jelentik: A felsőbányai demokrata párt vasárnap délelőtt kerületi konferenciát tartott Becskerekén, amelyen résztvett Setyerov Szlavkó képviselő is.
Vojac Milivoj elnök megnyitó beszédében beszámolt a demokrata pártnak az országos választásokon a bánáti kerületben elért sikeréről és köszönetet mondott a magyaroknak és a románoknak, akik nagy számban támogatták a pártot. Setyerov Szlavkó nagy politikai beszédet mondott, melyben foglalkozott a kormánykoalíció helyzetével és a demokrata blokk megalakításának kérdésével. Kijelentette, hogy a demokrata párt nem fogja felbontani a biztos alapokon nyugvó radikális-demokrata kormánykoalíciót a bizonytalan demokrata blokk kedvéért.
Vojac Milivoj beszélt ezután és a demokrata párt nevében követelte, hogy Bánáth demokrata főispánt nevezzenek ki.
Felszólaltak még Vukovic István és Kulapos Lajos, aki beszédében hangsúlyozta, hogy a demokrata pártnak meg kell akadályozni, hogy az agrárhivatal, a pénzügyigazgatóságot és a vámhivatalt elhelyezzék Becskerekéről. A pártnak oda kell hatni, hogy az adóvégrehajtásokat szüntessék be és adjanak haladékot az adókkal megterhelt népnek. Az ülés végén kereskedők és gyáriparosok küldöttsége kereste fel Setyerov Szlavkó képviselőt és kérték, hogy hasson oda, hogy a vámhivatal Becskerekén maradjon.
Délután a becskerekai demokrata párt tartott ülést, amelyen megtörténtek a je-

lölések a községi választásokra. Listavezető Vojac Milivoj gyógyszerész, a demokrata párt elnöke lett.

Eddig hét urna van Topolán

Topoláról jelentik: Topolán eddig hét listát állítottak fel a választásokra.
A választásokon önálló listát állít a demokrata párt, a magyar párt, a radikális párt és a független munkáspárt. Az ipartestület és a vendéglősök egyesülete elhatározták, hogy szintén külön listát állítanak fel. A független demokrata párt még nem döntött, hanem előbb érdeklődni fog, hogy van-e kilátás a demokrata pártok országos egyesülésére. Valószínű, hogy az újonnan alakult községi párt is külön listát állít.

A becskerekai magyar lista

Becskerékéről jelentik: A becskerekai magyar párt-szervezet vasárnap délelőtt tíz órakor a Central-szállóban Burget József elnöke alatt ülést tartott. Burget az ülés megnyitása után bejelentette, hogy a jelölő bizottság elkészítette a jelölő listát, majd a lista felolvasása után kérte annak elfogadását.
Elsőnek Fischer Miklós szólalt fel, aki szintén kérte, hogy egyhangulag fogadják el a listát, majd Tóth Ferenc, az országos magyar párt társelnöke közölte, hogy a listát a munkássággal egyetértésben állították össze és ő is elfogadásra ajánlotta. A felszólalások után a listát egyhangulag elfogadták.

A becskerekai magyarpárti lista első helyein dr. Várady Imre képviselő, Tóth Ferenc fazekasmester, Burget József nyugalmazott tanár, dr. Borsódy Lajos ügyvéd, dr. Kusszing János orvos, Miklós József gyári munkás, Engel Ferenc pápai kamarás, dr. Maru Jenő lapszerkesztő, Liptai Dezső kereskedő, Dániel Ádám moztulajdonos, dr. Stern Lázár ügyvéd állanak.

A becskerekai kereskedők listája

A becskerekai kereskedők és gyáriparosok egyesülete vasárnap délelőtt Risztics Djoka elnöke alatt közgyűlést tartott. Az elnök bejelentette, hogy az egyesület választmánya úgy döntött, hogy külön listát állítsanak fel és ezt a javaslatot most a közgyűlés elé terjeszti.
Jankovics Koszta kamarai elnök és Vukovics Jęta ipartestületi elnök az önálló lista mellett, Mihajlovics Dusan pedig ellene szólaltak fel. Végül úgy döntöttek, hogy a becskerekai kereskedők és gyáriparosok önálló listával vesznek részt a községi választásokon.

A becskerekai zsidók is önálló listát állítanak fel

A becskerekai zsidóság dr. Julius Armin elnöke alatt tartott konferenciát és azon beszámoltak a többi pártokkal folytatott tanácskozásokról, amelyek eredménytelenül végződtek. A radikális és a független demokrata párt azzal hátrították el a zsidóság ajánlatát a közös listára vonatkozóan, hogy listájuk már elkészült. A megbízottak erre a közgazdasági párvezetőkkel tárgyaltak, még pe-

dig oly értelemben, hogy a listán második és harmadik helyet a zsidóság kapja, a közgazdasági párt azonban csak a negyedik, ötödik és hatodik helyet volt hajlandó átadni, amibe azonban a zsidóság megbízottai nem mentek bele. Az elnök ezért javasolta, hogy a zsidóság önálló listát állítson fel.

Hosszas vita indult meg, amelynek során felmerült az az aggodalom, hogy amennyiben külön listát állítanak fel,

miután a zsidók legnagyobb része kereskedő, veszélyeztetnék a közgazdasági listán szereplő Jankovics Koszta kamarai elnök megválasztását és ezért olyan indítvány történt, hogy a zsidóság önálló listájának vezetőjét Jankovics Kosztát jelöljék.

Végül elhatározták, hogy önálló listát állítanak fel és a jelölések megejtésére bizottságot küldtek ki.

Petrovoszelón nem lesz paktum

Petrovoszelónról jelentik: A községi választások alkalmára a pártok a legutóbbi képviselőválasztáson leadott szavazatok arányában paktumot akartak kötni, de ez a demokratákat támogató magyarság magatartásán meghiúsult. A magyar párt és a radikális kormánytámogató magyarság és a magyar szegénység közös listát állítanak.

Sziven lőtt egy munkást egy beográdi pénzügyőr

Halálos verekedés a beográdi Pobeda-kávéházban

Beogradban jelentik: Halálos kimenetelű verekedés folyt le szombaton éjjel Beogradban. A Moszkovszka-uccai »Pobeda«-kávéházban a mulató vendégek összeveszték a kávéháztulajdonossal és annak sógorával. A verekedésnek egy halottja és egy súlyos sebesültje van.

A kávéházban, egy nagyobb, szobafestők által álló társaság mulatott és mulatozás közben a társaság tagjai összeverekedtek a kávéháztulajdonossal, aki nek segítségére sietett sógora Bueskovics

Milutin pénzügyőr. Verekedés közben Bueskovics revolvért rántott és a munkások közé lőtt. Az egyik golyó Mihajlovics Ilija munkást sziven találta, úgyhogy nyomban meghalt, a másik Schaffler Gábor munkást súlyosan megsebesítette.

Bueskovics a történetek után rögtön a rendőrségre sietett és feljelentést tett maga ellen. A rendőrség letartóztatta a lövöldöző pénzügyőrt és megindította a nyomozást.

Vukicsevics Rogaska-Slatinára utazott de hétfőn már visszatér Beogradba

A Pasics-frakció föladata harcias álláspontját

Beogradból jelentik: Vukicsevics Velja miniszterelnök szombaton késő este

Rohics-fürdőre utazott, ahonnan hír szerint már hétfőn visszaérkezik,

hogy részt vegyen a radikális klub ülésén. De nincs kizárva, hogy a miniszterelnök azért hagyta el Beogradot, hogy ne kelljen résztvenni a klubülésen, amely nemcsak a radikális pártra, de a kormányra nézve is nagyfontosságú lesz.

Az egyes radikális csoportok részéről nagyban folynak az előkészületek a klubülésre. Petrovics Nasztáz, a Pasics-csoport egyik vezére, akit a miniszterelnök nem szívesen látna a klubban, vasárnap a klub helyiségében hosszasan konferált a Pasics-csoport több tagjával. Bizonyos előjelekből arra lehet következtetni, hogy a Pasics-csoport, mely eddig meg lehetős intranzigens álláspontot képviselt, egyelőre mérsékelt magatartást fog tanusítani,

miután abban a meggyőződésben van, hogy Vukicsevics miniszterelnök pozíciója megrendült és ezért van ideje kívánni az események fejlődését. Hogy mennyire indokolt a Pasics-frakció reménye, nem lehet tudni, mert a kormánykörök viszont Vukicsevics miniszterelnök pozícióját meggingathatlanul erősnek tartják.

Az ellenzéken tovább folyik a demokratikus blokk megalakítására irányuló

mozgalom. A két demokrata párt közti állandó az érintkezés.

Pribicevics Szvetozár vasárnap hosszasan tanácskozott lakásán Timotijevis Kosztával, aki egyik előharcosa a két párt egyesülésének.

Timotijevis előzőleg Grol Milánnal, Ribár Ivánnal folytatott megbeszéléseket. Másrészt Angvelinovic demokrata miniszter még a szombati napon hosszasan tárgyalt Demetrovics Juraj demokrata-párti képviselővel.

Ami a két egyesülést illeti, erre nézve három kombináció van. Az első szerint teljes fúzió következik be a demokraták, a független demokraták és a muzulmánok között. A másik kombináció szerint csak a demokraták és független demokraták fuzionálnak, a muzulmánok csupán zajednicába lépnek velük.

A harmadik kombináció az, hogy Pribicevicsék is mint önálló párt csatlakoznának a demokrata egyesüléshez és csak az együttműködés későbbi időpontjában valósítanák meg a fúziót. Az utóbbi tervet főleg Pusics Dragutin és Veljkovics Voja támogatja a demokrata pártnak.

A radikális klub hétfői fontos ülését rendkívül nagy érdeklődéssel várják politikai körökben.

Felrobbant egy dinamó az egyik budapesti villanytelepen

Két munkás életveszélyesen megsebesült, a villamos közlekedés órákon át szünetelt

Budapestről jelentik: A Pálffy-téri villamos-telepen vasárnap délután, téves kapcsolás következtében az egyik dinamó felrobbant. A robbanás következtében két munkás életveszélyesen megsebesült, úgyhogy kórházba kellett szállítani őket.

A robbanás zavarokat idézett elő az áramszolgáltatásban is. A villamosközlekedés megállt és csak a késő esti órákban indult meg. A színházakban és a kórházakban nem okozott bajt a szerencsétlenség, mert már be vannak rendezkedve az áram mizériákra, a mozgószínházaknak azonban félbe kellett szakítaniuk az előadást, míg az áramszolgáltatás meg nem indult.

Közigazgatási ankét Vrsacon

Vrsacról jelentik: Dr. Margan Vladimir, a Duna-melléki tartomány állandó bizottságának elnöke, aki résztvett a tartományt kiküldött konferenciáján, Beogradból Vrsacról érkezett. Dr. Margan Vladimir fogadta a *Bácsmegeyi Napló* munkatársát, akinek a következő nyilatkozatot tette:

— A beogradi konferencia eredménye tekintetében nem valami nagy reményekkel vagyok eltelve. A pénzügyminiszter az állami költségvetést csökkenteni szeretné és több terhet a tartományokra szándékozik áthárítani. Ezek a terhek azonban nem állnak arányban a kilátásba helyezett jövedelem gyarapodással. Az összes utakat mi vesszük át és azoknak karbantartásáról a tartomány köteles gondoskodni. Ez nagyon nehéz feladat és igen sok anyagi áldozatot kíván.

— Nem tartom helyesnek, hogy akkor, amikor egy ilyen nagyszabású terv keresztülvételéről van szó, bennünket váratlanul és teljesen előkészületlenül hívtak meg Beogradba. Először ismertetni kellett volna a tervezeteket és időt engedni, hogy azokat tanulmányozzuk. Megelőzőleg át kellett volna tanulmányozni a tartományok anyagi erejét, pénzügyi helyzetét, tudni kellett volna, hogy az átengedett feladatok milyen kiadásokat jelentenek, mindenről pontos kimutatást készíteni, mert csak így lehetséges mérleget összeállítani.

— Jobb lett volna először pontosan megállapítani a hatáskört és az illetékeséget, az önkormányzat határait és hogy meddig terjed a minisztérium felügyeleti joga a tartományokkal szemben? Egy demarkációs vonalat kellett volna megállapítani, hogy eljert vegyük a gyakori határvilágásoknak és határsértéseknek. Önkénynek vagyunk kitéve, mert sohasem lehet tudni, mikor zudul ránk egy intézkedés, ami teljesen tönkre teszi minden nemes igyekezetünket. Ebben az irányban a pénzügyminiszter ur a legjobban indulattal viseltetik igaz ügyünkkel szemben és kilátásba helyezte, hogy a minisztériumban is szótveszi ezt. Remélem, hogy ez a fontos kérdés megelégedésre nyer megoldást, mert csak ebben az esetben lehetséges nyugodtan tovább dolgozni.

A Vrsacon a napokban tartandó nagyszabású közgazdasági értekezletről a következőket mondotta dr. Margan Vladimir munkatársunknak:

— A közel jövőben Vrsacon megtartandó értekezlet iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg. Több mint 350 szakembert hívtunk meg, akik közül eddig is nagyon sokan jelentették be részvételüket. Meghívtuk a tekintélyes mezőgazdákat, nagybirtokosokat, állattenyésztőket, a tartomány valamennyi nemzeti gyűlési és tartománygyűlési képviselőjét, az ország összes tartományának a képviselőit és a sajtót.

— Az ankét célja, a gazdasági válság megoldása. Mindenki hozzászólhat majd a tárgyhöz — ha akar az anyanyelvén is — és részletesen meg fogjuk

vitatni a helyzetet. Az összes indítványokat, előterjesztéseket azután majd mi feldolgozzuk és majd ilyen irányban teszünk előterjesztést a tartománygyűlésnek. Az ankét napirendjén minden aktuális gazdasági kérdés szerepelni fog: A szorosabb értelemben vett földművelés, ilyenek a többtermelés, vetőmagtermelés, mezőgazdasági ipari növénytermelés, kertészet, gyümölcsster-

melés, szőlészet, borászat, stb. 2. Az állattenyésztés és annak minden kérdése. 3. A mezőgazdasági szervezkedés. 4. Földtalajjavítás, ármentesítés. 5. Agrárreform. 6. Mezőgazdasági hitel. 7. A mezőgazdasági termények értékesítése. 8. Mezőgazdasági oktatás. 9. A mezőgazdasági munkás ügy rendezése.

— Az értekezletről igen sokat várók és annak eredményében bízom.

Trockij egyhangulag kizárták a kommunista-párt vezetőségéből

A kommunista-párt végrehajtó bizottsága egyhangulag hozta meg a határozatot

Londonból jelentik: A lapok moszkvai jelentése szerint az orosz kommunista párt végrehajtó bizottsága

egyhangulag elhatározta, hogy Trockijt ellenzéki magatartása miatt kizárja a párt végrehajtó bizottságából.

A kizárás nem jelenti azt, hogy

Trockij teljesen elvesztette a kommunista párt hivatalos vezetőinek bizalmát, a végrehajtó bizottság csupán azt akarja elérni, hogy

Trockijt, mint az ellenzék vezetőjét minden politikai pozíciótól távol tartsa,

mert reméli, hogy így likvidálhatja a pártellenzék mozgalmát.

Lezuhant a Pancsevó—budapesti postarepülőgép

A repülőgép pilótája sértetlen maradt

Beeskerekről jelentik: Debeljácsa és Kovacsica községek között

szombaton délután egy órakor lezuhant a Pancsevó—Budapest között közlekedő postarepülőgép.

A repülőgép Pancsevóról levélpostát vitt Budapestre, de eddig ki nem derített okból a gép kétszáz méter magasságból lezuhant. A talaj a nagy eső-

zések miatt felázott és egészen puha volt.

A gép mélyen belefuródott a talajba, de a pilótának semmi komolyabb baja nem történt,

úgyhogy vonaton visszautazhatott Pancsevóra, ahonnan repülők mentek ki a szerencsétlenség színhelyére, hogy a repülőgépet kijavítsák.

Ujabb összeesküvést fedeztek fel Spanyolországban

Letartóztatták a köztársasági-párt vezetőit

Madridból jelentik: A rendőrség vasárnap

újabb összeesküvést fedezett fel.

Az összeesküvés részleteiről még nem érkeztek jelentések.

Párisba érkezett jelentés szerint az összeesküvéssel kapcsolatban

házkutatásokat tartottak, amelyek során

az összeesküvőknel több száz bombát találtak.

A rendőrség a legszigorúbb nyomozást indította és a köztársasági párt valamennyi vezérét letartóztatta.

Százezrek ünnepelték Berlinben Hindenburg köztársaságielnököt

Coolidge elnök táviratilag üdvözölte a német köztársaság elnökét

Berlinből jelentik: A német főváros vasárnap virág- és zászlószobában ünnepelte Hindenburg elnök nyolcvanadik születésnapját. A helvárosban a házakat nagy drapériákkal vonták be és az utcákat kirakataiba Hindenburg fényképét és szobrát állították. A berlini lapok ünnepi számot adtak ki, melyben méltatták Hindenburg elnök érdemeit. Az elnöki palota előtt már a kora reggeli órákban óriási tömeg gyűlt össze, hogy végignézzék a küldöttségek felvonulását. A tolongás dél felé olyan nagy volt, hogy a rendőrség csak nagy erőfeszítéssel tudott a küldöttségek és az előkelőségek számára helyet biztosítani.

A tulajdonképpeni ünnepség a birodalmi zenekar ébresztőjével kezdődött, utána Hindenburg a tömeg lelkes éljenzése közben a templomba ment misét hallgatni. A tisztelő küldöttségek sorát délben a birodalmi kancellár és a kormány tagjai kezdték meg, majd százával tisztelegtek az elnök előtt a különböző testületek és egyesületek. A diplomáciai testület nevében Pacelli nuncius, mint a testület doyenja üdvözölte Hindenburgot, aki délután három órakor a grünewaldi Stadionba ment, hogy fogadja az iskolás gyermekek üdvözlését. Az utvonalon amerre

az elnök elhaladt, négyes sortalatt állt a közönség, mely lelkesen éltette Hindenburgot.

A Stadionban a német polgárság és újuság mutatta be hódolatát Hindenburgnak. Több mint negyvenezer diák vonult föl az elnök előtt és közel tízenkétezer főnyi átárda énekelt hazafias dalokat. A diákok felvonulása annyira meghatotta Hindenburgot, hogy könnyezni kezdett. Az ünnepély után Hindenburg érces hangon elfent kiáltott a német hazára. A stadionban több mint százezer ember gyűlt össze.

A kommunisták mindent megkísérültek, hogy az ünnepélyt megzavarják. Fekete-fehér-vörös zászlókat osztogattak és fütyűszóval fogadták az elnöki palota felé vonuló küldöttségeket. A rendőrség több kommunistát letartóztatott.

Coolidge elnök táviratilag üdvözölte Hindenburgot.

Párisban istentiszteletet tartottak Hindenburg születésnapján

Párisból jelentik: Az evangélikus templomban vasárnap Hindenburg születés-

napja alkalmából istentisztelet volt, melyen résztvett a német nagykövetség egész személyzete és a párisi német kolónia számos tagja.

Bécsben is ünnepelték Hindenburg elnököt nyolcvanadik születése napján

Bécsből jelentik: Hindenburg nyolcvanadik születésnapját Bécsben is megünnepelték. A Hofburgból mintegy nyolcezerfőnyi tömeg, nagyobb részt német diákok, sportegyesületek és dalárdák tagjai, vonult fel és tartott ünnepi gyűlést.

A gyűlést dr. Kinchoff, a nemzeti szövetség elnöke nyitotta meg és résztvett rajta Flersentfeld gróf, birodalmi német követ is. Az ünnepi beszédet Karl Hans Strobl író mondotta, akinek indítványára üdvözölő táviratot küldtek Hindenburgnak.

A tömegben a tolongás oly nagy volt, hogy a mentőknek husz esetben kellett első segélyt nyújtani.

Papucs alatt

Hogyan bánt Grosavescuné férjével

Bécsből jelentik: A »Die Freiheit« című napilap egy csomó eddig ismeretlen levelet közöl a tragikus végű Grosavescu Trajántól, amelyeket a meggyilkolt operaénekes feleségéhez intézett és amelyekből kitűnik, hogy az asszony valósággal rabként kezelte férjét. A pszichológiailag is érdekes levelek a következőképp hangzanak:

1.

Kötelezem magamat és becsületszavammal erősítem ezt meg, hogy feleségemtől, született Kövesdy Nellytől az ő bejegyzése nélkül sohasem válok el és nem is beszélék sohasem ilyesmiről.

Bécs, 1924 március 8.

Grosavescu Trajdn.

2.

Kedves Nelly! Sohasem fogok akaratod és engedélyed nélkül hazulról elmenni, sohasem megyek sehová anélkül, hogy Veled ne közölném. Ezt becsületszavammal ígérem meg Neked. Azonkívül kijelentem, hogy fizetésem, valamint összes bevételeimet most és a jövőben is mindig Neked adom, ez Téged illet, bármi is történjék közöttünk. Kérlek szépen, fogad ezt el ajándék formájában és én megköszönöm ezt Neked. Mindezt szabad akaratomból, kényszer nélkül írtam.

Bécs, 1924 május 19.

Grosavescu Trajdn.

3.

Kedves és drága Nellym! Becsületszavamra megígérem Neked, hogy bármikor kívánod, ügyvéd előtt vagy közjegyző okirat útján kijelentem, hogy megkérlek Téged, helyeztes engem gondnokság alá és Te légy gondnokom. Erre saját érdekemben kérek minden kényszer nélkül, saját akaratomból és kérek arra, légy oly jóságos, teljesítsd ezt. Öszinte és alázatos férjed.

Rekawinkel, 1924 július 7.

Grosavescu Trajdn.

4.

Kedves Nelly, ezennel kijelentem, hogy ezentúl mindent úgy csinállok ahogy Te kívánod. Ezt becsületszavamra ígérem!

Bécs, 1924 október 30.

Grosavescu Trajdn.

5.

Kérlek, fogadd el tőlem ajándékként, hogy költségeimre egy fél esztendőre a Rivierára menj és a Földközi-tengeren utazz legkésőbb március 11-ig átadhaszam Neked.

Bécs, november 17.

Trajdnod.

6.

Grosavescu Nellynek! Hagyd el nyomban a szobát és távoz a lakásból, mivel egy pillanatig sem maradok itt Veled együtt.

Grosavescu Trajdn.

Ezek a levelek világot vetnek arra hogy Grosavescu Trajánt mennyire papucs alatt tartotta felesége

